

IV Õpitulemused ja õppesisu klassiti

9. klass, 2 tundi nädalas, kokku 70 tundi

MAAILM KAHE MAAILMASÕJA VAHEL (1918-1939)

Einar Värä, Tõnu Tannberg, Ago Pajur. Lähiajalugu. Avita

Esimese maailmasõja kokkuvõte: <https://www.youtube.com/watch?v=QwsVJb-ckqM>

Karikatuuri näited: <http://nocumkatcher.pbworks.com/w/page/108324493/Political%20Cartoons>

Karikatuure otsida näiteks: https://commons.wikimedia.org/wiki/Main_Page

Pariisi rahukonverents: <https://www.youtube.com/watch?v=vrYhLNQMRro> ja <https://www.youtube.com/watch?v=0jycVFL8CNM>

Eesti vabadussõda kaardil: <https://www.youtube.com/watch?v=COyZK9NHgWk>

Eesti iseseisvumine ja vabadussõda: <https://www.youtube.com/watch?v=tpiLS5ygWCw>

Narva lahing: <https://www.youtube.com/watch?v=VWN2F3n0OpA>

Eesti soomusrongid vabadussõjas: <https://www.youtube.com/watch?v=X3MnpQhcqiQ>

Eesti sõjamuuseum: https://esm.ee/et?gclid=Cj0KCQjwk96lBhDHARIsAEKO4xarFFfgepZLc3z9wrCPT-t7emK3xpwlJpX3ExRAPILjw9ty4Q6kGkaAjJmEALw_wcB

Vabadussõda sõdurite pilgu läbi: <https://www.ra.ee/oppematerjal/vabadussoda-sodurite-pilgu-labi/>

Eesti vabadussõda: <https://www.erm.ee/et/content/aja-jalg>

Vabadusristi aumärk: <https://president.ee/et/teenetemargid/teenetemargid/26>

Vabadussõja võidusammas: <https://militaryheritagetourism.info/et/military/sites/view/335?1>

Kindral Johan Laidoner: <https://esm.ee/ekspositsioon/kindral-johan-laidoner>

Tekst ja video Jaan Poska kohta: <https://jaanposka.ee/elu/jaan-poska-elu/>

Kristallöö: <https://jupiter.err.ee/1608768400/ajalugu-viie-minutiga>

Adolf Hitler: <https://jupiter.err.ee/1608557782/ajalugu-viie-minutiga>

Jossif Stalin: <https://sites.google.com/view/isikulood/jossif-stalin?authuser=0>

Benito Mussolini: <https://sites.google.com/view/isikulood/benito-mussolini?authuser=0>

Adolf Hitler: <https://sites.google.com/view/isikulood/adolf-hitler?authuser=0>

Franklin D. Roosevelt: <https://sites.google.com/view/isikulood/franklin-delano-roosevelt?authuser=0>

Winston Churchill: <https://jupiter.err.ee/1608861260/ajalugu-viie-minutiga>

Maareform: <https://novaator.err.ee/867746/video-minevikuminutid-meenutavad-99-aasta-tagust-maareformi>

1929. aasta must neljapäev: <https://jupiter.err.ee/1608861248/ajalugu-viie-minutiga>

Franklin D. Roosevelt: <https://sites.google.com/view/isikulood/franklin-delano-roosevelt?authuser=0>

Majandusraskused - kas eeldus diktatuuriks?: http://opetaja.edu.ee/euroopa_ja_baltimaad/html/B1/B1_print.html

Videolugu suurest depressioonist

Televisiooni leiutamine: <https://jupiter.err.ee/1608557776/ajalugu-viie-minutiga>

<p>1936. aasta suve olümpiamängud: https://jupiter.err.ee/1608664567/ajalugu-viie-minutiga Kristjan Palusalu elulugu: https://www.palusalu.ee/k-palusalu-elulugu/ Anton Hansen Tammsaare (elulugu ja videod): http://www.kirjanikemuuseumid.ee/kirjanikud/anton-hansen-tammsaare ja https://kreutzwald.kirmus.ee/et/lisamaterjalid/ajatelje_materjalid?item_id=53&table=Persons Naiste rolli muutus pärast Esimest maailmasõda: https://feministeerium.ee/neli-aastat-elu-naise-seisundi-ja-kuvandi-muutumisest-esimeses-maailmasojas/</p>			
Õppesisu kirjeldus (tegevused)	Õpitulemused	Hindamine	Arendatavad digipädevused
<p>Rahvusvaheline olukord 1920.aastail. Pariisi rahukonverents, poliitiline kaart pärast Esimest maailmasõda, Versailles' süsteem. Rahvaste liidu tegevus ja mõju, sõjakollete kujunemine Aasias ja Euroopas. Maaülemajandus, ülemaailmse majanduskriisi põhjused, olemus ja tagajärjed. Demokraatia ja diktatuuri põhijooned. Demokraatia Ameerika Ühendriikide näitel. Autoritarism Itaalia näitel. Totalitarism NSV Liidu ja Saksamaa näitel. Rahvusvahelised suhted 1930. aastail, sõjakollete tekkimine. Eesti Vabariik. Vabadussõda. Asutav Kogu, maareform ja põhiseadus. Demokraatliku parlamentarisismi aastad. Vaikiv ajastu. Eesti majandus (Põlevkivi Virumaal, laevandus Virumaal, Põhjarannikul), kontaktid Soomega. Eesti kultuur ja eluolu. Eesti välispoliitika.</p>	<p>1) näitab kaardil Esimese maailmasõja järel toimunud muutusi; Eesti Vabariik, Vabadussõda, Eesti Tööraha Kommuuni kuriteod Rakveres; 2) iseloomustab ning võrdleb demokraatlikku ja diktatuurset ühiskonda; 3) kirjeldab ning võrdleb Eesti Vabariigi arengut demokraatliku parlamentarisismi aastail ja vaikival ajastul; 4) kirjeldab kultuuri arengut (sh Rakvere teater, Gümnaasiumid) ja eluolu Eesti Vabariigis ning maailmas, nimetab uusi kultuurinähtusi ja tähtsamaid kultuurisaavutusi; 5) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid demokraatia, diktatuur, autoritarism, totalitarism, fašism, kommunism, natsionaalsotsialism, repressioon, Rahvasteliit, Versailles' süsteem, vaikiv ajastu, parlamentarisim, Tartu rahu.</p>	<p>Töö kaardiga: uued riigid esimese maailmasõja järel. Karikatuuride joonistamine rahvusvaheliste suhete kohta esimese maailmasõja järel. Tunnikontroll rahvusvahelistest suhetest 1920. ja 1930. aastail. Roosevelti uue kursi analüüs. Töö allikatega demokraatlike riikide kohta (Eesti 1918-1934) Töö diktatuuride tunnustest koos kommentaaridega. Autoritaarne Eesti 1934-1940. K. Pätsi ja J. Tõnissoni vaadete võrdlus. Arutluse kirjutamine Eesti ajaloo teemadel.</p>	<p>Google Drive'i kasutamine (varem õpitu)-kaustad, failid, jagamine, kopeerimine, üles-ja allalaadimine, kustutamine, erinevad laiendid Leiab märksõna abil vajaliku info/allikmaterjali-tee vahet tõesel ja valel infol. Eristab fakti-, fantaasia-ja arvamuspõhist meediateksti. Korrektne e-kiri- kirja kirjutamine, saatmine, manus.</p>
<p>TEINE MAAILMASÕDA (1939-1945)</p>			
<p>Esitlus: https://prezi.com/lvux0vz4xydo/rahvusvaheline-olukord-teise-maailmasoja-ee/ Müncheni kokkulepe: https://maailm.postimees.ee/2092666/muncheni-kokkulepe-30-septembril-1938-andis-hitlerile-mida-ta-tahtis Saade "Müstiline Venemaa. Müncheni kokkulepe" https://vikerraadio.err.ee/963649/mustiline-venemaa Euroopa enne Teist maailmasõda, kaart: https://geoalliance.asu.edu/sites/default/files/maps/EU_BeforeWW2.pdf Juutide elu enne Teist maailmasõda (ingl. k materjal): https://www.youtube.com/watch?v=kNobaSEckHQ Müncheni kokkulepe: https://jupiter.err.ee/1608716818/ajalugu-viie-minutiga</p>			

Holokausti õpetamisest https://www.humanrightsestonia.ee/tegevus/oppematerjalid_naitus/oppematerjalid/
ÜRO loomine: <https://jupiter.err.ee/1608749860/ajalugu-viie-minutiga>
Teherani konverents: <https://jupiter.err.ee/1608802756/ajalugu-viie-minutiga>
Teine maailmasõda, ajajoon: <https://learningapps.org/1910204>
Valikud Teises maailmasõjas: <https://drive.google.com/file/d/15yYrOCgtFCFibJTG4loAKmx5JDFow9fh/view>
Inimsusevastased kuriteod Eestis - kuidas oli see võimalik?: <https://drive.google.com/file/d/1FiJKpItMTLogpDwDISxQngEomd913IRI/view>
KGB kongid Tallinn: <https://www.visittallinn.ee/est/kulastaja/mida-teha/kulasta/muuseumid-vaatamisvaarsused/179524/kgb-vangikongid>
Esimesed tuumakatsetused 1946: <https://jupiter.err.ee/1608631987/ajalugu-viie-minutiga>
Ajalugu viie minutiga: Berliini blokaad <https://jupiter.err.ee/1608625243/ajalugu-viie-minutiga>
Raudne eesriie: <https://jupiter.err.ee/1608535438/ajalugu-viie-minutiga>
Ungari ülestõus: <https://jupiter.err.ee/1608749857/ajalugu-viie-minutiga>
Berliini müüri ehitamine: <https://jupiter.err.ee/1608292686/ajalugu-viie-minutiga>
Kuuba raketikriis <https://jupiter.err.ee/1608370350/ajalugu-viie-minutiga>
Vietnami sõja algus: <https://jupiter.err.ee/1608861230/ajalugu-viie-minutiga>
Afganistani sõda: <https://jupiter.err.ee/1608413927/ajalugu-viie-minutiga>
Berliini müüri langemine 1989: <https://jupiter.err.ee/1608377972/ajalugu-viie-minutiga>
NATO asutamine 1949: <https://jupiter.err.ee/1608542866/ajalugu-viie-minutiga>
Dr Martin Luther Kingi kõne: <https://jupiter.err.ee/1608682303/ajalugu-viie-minutiga>
John F. Kennedy tapmine: <https://jupiter.err.ee/1608861245/ajalugu-viie-minutiga>
Ronald Reagan (videod): <https://www.reaganlibrary.gov/reagans/ronald-reagan>
Margareth Thatcher (video): <https://www.youtube.com/watch?v=kzmnNsTIqZk>
Healühiskonna kujunemine pärast Teist maailmasõda: <https://www.slideshare.net/katrisilla/heaoluhiskonna-kujunemine-peale-ii-maailmasda>
David Vseviov: Kuidas kujunes välja Stalini isikukultus? <https://ajalugu.haridusekraanil.ee/teoreetiline-osa/lugu-ajas>
Saatesari Ajavaod: ohtlikud võimule. <https://arhiiv.err.ee/video/vaata/ajavaod-ohtlikud-voimule>
Tšernobõli tuumakatastroof: https://multimedia.europarl.europa.eu/et/video/history-chernobyl-nuclear-disaster_V001-0020
Filmisoovitused:
Film “Reamees Ryani päästmine” (1998) - filmi alguse vaatamine, Normandia dessant.
Film “Schindleri nimekiri” (1993)
Film “Oppenheimer” (2023)
Film “Poiss triibulises pidžaamas” (2008). Sama nimeline John Boyne raamat.
Film “Napola” (2004)
Film “Seltsimees laps”
Film “1944” (2015)

Õppesisu kirjeldus (tegevused)	Õpitulemused	Hindamine	Arendatavad digipädevused
<p>Rahvusvaheline olukord. Lääneriikide järeleandmised Saksamaale. München. MRP. Sõjategevuse üldiseloostus, sõja algus ja lõpp, sõdivad pooled. Sõjategevus, rinded: Idarinne, Läänerinne, Vaikse Ookeani ja Põhja-Aafrika piirkond.</p> <p>Holokaust, ÜRO asutamine.</p> <p>Eesti Teise maailmasõja ajal, baaside ajastu, iseseisvuse kaotamine, juuniküüditamine, sõjategevus Eesti territooriumil, Nõukogude ja Saksa okupatsioon. Teise maailmasõja mõjud paikkonnas.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) teab, milline oli rahvusvaheline olukord Teise maailmasõja eel; 2) teab, millal algas ja lõppes Teine maailmasõda, toob esile Teise maailmasõja puhkemise põhjused, sõja tulemused ja tagajärjed; 3) kirjeldab kaardile tuginedes Teise maailmasõja sõjategevuse kulgu; 4) selgitab MRP ja baaside lepingu tähtsust Eesti ajaloos; 5) iseloomustab Eesti Vabariigi iseseisvuse kaotamist; 6) teab, mis riigid tegutsesid koostöös Saksamaaga ning mis riikidest moodustus Hitleri-vastane koalitsioon; 7) selgitab mõisteid MRP, holokaust, küüditamine, baaside leping, okupatsioon, ÜRO. 	<p>Töö kaardiga (baasid, rindejoone muutumine).</p> <p>Töö karikatuuridega teise maailmasõja kohta.</p> <p>Töö teise maailmasõja põhiliste sündmuste kohta.</p> <p>Töö Eesti ajaloo allikatega: Juminda sündmused 1941, inimsusevastased kuriteod Eestis ja maailmas.</p> <p>Väliseestlaste mälestused põgenemisest 1944.</p>	<p>Suhtlemine erinevates veebikeskkondades</p> <p>Google Meet jt.</p> <p>Loob ise koostöögrupi sobivas keskkonnas.</p>
MAAILM PÄRAST TEIST MAAILMASÕDA (1945-2000)			
Õppesisu kirjeldus (tegevused)	Õpitulemused	Hindamine	Arendatavad digipädevused
<p>Külm sõda, külma sõja põhijooned ja avaldumisvormid, kriisid ja sõjad. Läänemaailm USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel.</p> <p>USA ühiskond, sisepoliitika, ühiskondlikud liikumised, välispoliitika.</p> <p>Saksamaa Liitvabariigi majanduse areng, Ida- ja Lääne-Saksamaa suhted.</p> <p>Kommunistlikud riigid, kommunistliku süsteemi teke. NSV Liit, stalinism, sula, stagnatsioon.</p> <p>Eesti Nõukogude okupatsiooni all, piiride muutumine, repressioonid, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, poliitiline juhtimine, kultuur ja eluolu. Kommunistliku süsteemi lagunemine, perestroika ja glasnost, Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Saksamaa ühinemine.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) teab külma sõja põhijooni ning toob esile selle avaldumist ja vorme, näitab kaardil tähtsamaid külma sõja aegseid kriisikoldeid; raudne eesriie (piiritsoon Virumaal); 2) teab ja näitab muutusi maailma poliitilisel kaardil 1990. aastatel; 3) kirjeldab tööstusriikide arengut USA ja Saksamaa Liitvabariigi näitel; 4) kirjeldab kommunistlikku ühiskonda NSV Liidu näitel ning Eesti arengut ja argipäeva NSV Liidu koosseisus; 5) toob esile kommunistliku süsteemi kokkuvarisemise põhjused ja tagajärjed; 6) kirjeldab Eesti iseseisvuse taastamist ja Eesti 	<p>Töö külma sõja kriisidest: teooria, allikad.</p> <p>Valik referaate: USA, NSVL, Saksa LV.</p> <p>Koostab ajaleheartikli kommunistlike riikide kohta.</p> <p>Kontrolltöö Eesti NSV kohta.</p> <p>Töö allikatega kommunistliku süsteemi lagunemisest.</p> <p>Töö kaardiga: Euroopa Liit, NATO.</p> <p>Referaadid kultuuri, teaduse ja tehnika teemadel.</p> <p>Mälestuste kogumine suguvõsa liikmetelt 20. saj. 2. poole kohta.</p>	<p>Koostöös digisisu jagamine (tekst, foto, video).</p> <p>Kasutab erinevaid digikeskkondi õppetöö läbimiseks (Kahoot, Opiq jt.)</p>

<p>Eesti Vabariigi iseseisvuse taastamine. Laulev revolutsioon, Balti kett, põhiseadusliku korra taastamine. Maailm alates 1990. aastaist, üldülevaade, Euroopa Liidu laienemine, NATO laienemine.</p> <p>Kultuur ja eluolu 20. sajandi teisel poolel.</p> <p>Teaduse, tehnika areng, aatomiuuringud, infotehnoloogia, massikultuur, naine ja ühiskondlik elu, muutused mentaliteedis. Poliitilised liikumised, kultuur ja eluolu ning ajalooline mälu.</p>	<p>Vabariigi arengut;</p> <p>7) iseloomustab kultuuri ja eluolu muutumist 20. sajandi vältel;</p> <p>8) seletab ja kasutab kontekstis mõisteid perestroika, glasnost, külm sõda, kriisikolle, kollektiviseerimine, industrialiseerimine, metsavennad, plaanimajandus, massirepressioon, Atlandi Harta, Euroopa Liit, NATO, Balti kett, laulev revolutsioon; fosforiidisõda Virumaal</p> <p>9) teab, kes olid Mihhail Gorbatšov, Boris Jeltsin, Arnold Rüütel, Lennart Meri, Edgar Savisaar ja Mart Laar, ning iseloomustab nende tegevust.</p>		
<p>Lõiming:</p> <p>Loodusained-geograafilise asendi mõju riikide arengule, märkab globaalprobleeme.</p> <p>Tehnoloogia-oskab märgata võimalusi ja ohte.</p> <p>Matemaatika-ressursside plaanimine, oskus probleeme seada, sobivaid lahendusstrateegiaid leida ja neid rakendada.</p> <p>Kehaline kasvatus-sallivus, koostöö.</p> <p>Emakeel-teksti analüüsi oskus</p> <p>Kunst-käsitletakse Eesti, Euroopa ja maailma rahvaste kultuuri teemasid.</p> <p>Võõrkeeled-ühiskondlik mitmekesisus, lisamaterjali otsimine ja mõistmine.</p> <p>Kirjandus-erinevad traditsioonid, kultuurid.</p>			